

LUND UNIVERSITY

Vi 40-talister var solidariska – med oss själva

Jonung, Lars

Published in:
Svenska Dagbladet

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Jonung, L. (2023). Vi 40-talister var solidariska – med oss själva. *Svenska Dagbladet*.
<https://www.svd.se/a/MokAv0/lars-jonung-40-talisterna-var-solidariska-med-sig-sjalva>

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Ledare

Politisk chefredaktör Tove Lifvendahl Bitr chef Peter Wennblad
Ledarskribenter Maria Ludvigsson, Paulina Neuding och Mattias Svensson Poddredaktör Andreas Ericson
Mejl: ledarsidan@svd.se Webb: svd.se/ledare Facebook: facebook.com/svdedare Twitter: twitter.com/SvDLedare

Cancelkultur

Allt tystare på USA:s universitet

Mer än hälften av intervjuade studenter vid amerikanska universitet ägnar sig åt själv-censur i diskussioner och oroar sig för att bli vantolkade. En klar majoritet tycker att det är rätt att inte tillåta talare med kontroversiella åsikter på campus. Sämst klimat att yttra sig finns på Harvarduniversitetet. reason.com

Jag tror att väldigt många ställer sig frågande

Annemarie Gardshol, vd på Postnord, förstår inte hur transportsektorn ska elektrifieras utan el. sverigesradio.se

Åsa Linderborg. Foto: Warner Bros/Discovery

Pressgranne

Skilj på sak och person i korandebatten

Visst skulle det se snyggare ut för Sverige om alla religionskritiker var intellektuella som skrev skönlitteratur och inte sverigedemokratiska provokatörer som Salwan Momika. Men yttrandefriheten måste vara allas eller ingens, skriver kolumnisten Åsa Linderborg. aftonbladet.se

Gäst | Ett år efter valet

Lars Jonung: Vi 40-talister var solidariska – med oss själva

De politiska partiernas analyser av valet för ett år sedan lider alla av samma fel: de är för kortsiktiga. För att tolka valutslaget behövs ett långsiktigt och demografiskt perspektiv. Då hamnar fokus oundvikligen på 1940-talets *baby boomers*.

Vi som föddes under 1940-talet har utgjort den centrala marginalväljargruppen under hela vårt vuxna liv. I ett extremt proportionellt valsystem som det svenska har vi dominerat och styrt politiken – i alla val under de senaste 50-60 åren. Och vi kommer också att avgöra nästa val.

Vår resa genom politiken och välfärden började när vi anlände till universitetet i mitten av 1960-talet. Många av oss blev politiskt engagerade. Vi revolterade mot det etablerade samhället. Solidaritet med de svaga och kamp mot klassamhället blev honnörsord.

Hur gick det med solidariteten och klasskampen? Nu när vi börjar fylla långvården och kyrkogården är det dags att svara på frågan. Låt mig göra detta med en lista över våra insatser.

Allt började med att vi fick ett nytt och generöst studiemedelssystem 1965. Det gjorde oss fria och oberoende från föräldrar, släkt och andra krävande långvivare.

Strax därefter, när våra barn började se dagens ljus, behövde vi barnpassning. Vi fick ropen att skalla om daghem åt alla, det vill säga åt oss själva. Och det fick vi. Inte nog med det, vi fick också betald föräldraledighet – allt generöst finansierat av andra generationer.

I en universitetsstad som Lund fick många av oss direkt tillgång till nya hus till självkostnadspris genom kommunens bostadskö. Vår bostadskarriär fick en strålande start. Husen som vi tilldelades kunde vi senare sälja med miljonvinster.

När 1968-generationen började doktorera, upptäckte vi att det fanns för få professorer att konkurrera om. Naturligtvis såg vi till att nya professorer och nya högskolor producerades på löpande band. Till slut kunde nästan vem som helst bli professor, om de bara skrivit tillräckligt mycket enligt de kriterier som vi själva satte upp.

Men alla kunde inte bli professorer. Så då ordnades en ny och växande arbetsmarknad i den offentliga sektorn. Den svalde många av oss under 1970- och 1980-talet.

När vi blev höginkomsttagare var det dags för den stora skattereformen i början av 1990-talet. Den sänkte våra marginalskatter och gav oss lägre kapitalbeskattning, precis när vi kommit till en fas i livet där vi kunde ta hand

om oss själva utan stöd av den offentliga sektorn. Alla partier anpassade sig efter våra rättmätiga krav på att få bygga upp en privat förmögenhet.

Vi ansåg också att pensionerna borde kopplas mer direkt till inkomsten under tiden i arbetslivet. Så vi fick ett reformerat pensionsystem med rakare rör i början av 1990-talet.

När våra föräldrar började gå bort i början av 2000-talet, togs arvsbeskattningen bort. Samtidigt försvann gåvoskatten. Nu kunde vi ta emot skattefria gåvor från våra äldre släktingar och ge gratis till våra barn.

När vi blivit tillräckligt förmögna på arv, gåvor och på våra bostäder, var det lämpligt att avskaffa förmögenhetsskatten 2007. Som husägare hade vi också länge plågats av fastighetsskatten. Därför var det passande att ersätta den med en symbolisk fastighetsavgift.

När vi med stigande ålder och inkomst behövde mer och billigare service kom ROT- och RUT-avdragen som en välförtjänt present. Till vår glädje fortsatte avdragen ständigt att utvidgas.

Även jobbskatteavdragen har utökats i flera steg. De gav lägre marginalskatter för både yrkesverksamma och de 40-talister som just hade blivit pensionärer.

När vi hade tröttnat på vinstskatten på aktiesparandet fick vi 2012 systemet med ISK-konto. Det gjorde det lättare och gynnsammare för oss att vara aktieägare. Vem i vår generation vill syssla med blanketter och besvärliga aktievinster?

Även valet förra året illustrerade den röststyrka som vi 40-talister fortfarande äger. Strax före valet insåg partierna att de välgrundade och förnuftiga principerna bakom pensionsöverenskommelsen från 1990-talet borde

Dags för barnbarnsbidrag? Foto: Hasse Holmberg/TT

Alla partier anpassade sig efter våra rättmätiga krav på att få bygga upp en privat förmögenhet.

överges för att gynna oss 40-talister. Vi som nu blivit ett stort pensionärskollektiv borde få det ännu bättre.

Och vips slöt partierna upp bakom en allmän ökning av våra pensioner – utöver vad vi arbetat ihop. I sin varma omtanke om oss kom den första extra utbetalningen några veckor före valdagen.

För att sammanfatta min genomgång: Vår generation har mottagit politikens alla goda gåvor. Och vi har tackat och tagit emot under alla val de senaste 50 åren.

Jag är övertygad om att också valet 2026 kommer att handla om oss. Vårt framtidsperspektiv blir naturligtvis mer kortsiktigt med stigande ålder. Vem vill då höra talas om tillväxtreformer som först får effekt när vi är döda? I stället behövs reformer som ger omedelbar utdelning för oss.

Endast fantasin sätter gränser för den sociala ingenjörskonsten i nästa valrörelse. Något parti kanske föreslår ett barnbarnsbidrag. Barnbarnen kräver ju stöd och gåvor, som inte bör belasta oss pensionärer. Gratis begravning för en närstående skulle underlätta i en svår situation. Och varför ska vi inte garanteras minst en vecka med boende på en sydlig turistort när vintern härjar? Här behövs ett pensionärsresebidrag. Vi kommer naturligtvis att kräva gratis vin på våra äldreboenden. Har vi inte förtjänat detta efter ett hårt liv i samhällets tjänst?

Och sänkt skatt på pensioner kommer åter att bli aktuell. Inte minst bör reavinstskatten vid bostadsförsäljning begränsas eller avskaffas för att vi ska kunna ta med oss miljonvinsterna från våra dyra villor och bostadsrätter till äldreboendet.

Vad hände med vår ungdoms slagord om solidaritet och klasskamp? Svaret är att vi aldrig svikit dessa ideal. Vi har varit djupt solidariska med oss själva. Vi har kämpat för att förbättra villkoren för vår klass, alltså vår generation. Vi har sett till att resa första klass genom välfärdssystemen, medan andra fått bidra till biljetten.

Nu närmar vi oss slutstationen. Där förväntar jag mig en lyxig och billig tillvaro så länge som vi förblir en stor marginalväljargrupp. Det kommer vi att vara eftersom vi passar på att leva längre än någon annan generation före oss.

Lars Jonung är professor i nationalekonomi. Han är född 1944.